

să spun mai mult (Diana Lupescu a primit Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, acordat de către Juriul Publicului). Una, a teatrului-gazdă: *Ultima oră* de Mihail Sebastian (regia: George Motoi; scenografia: Gabriela Bondărescu Catargiu; coloana sonoră: Gabriel Bassarabescu; coregrafia: Mihai Ciprian Caragață; cu: Cristian Gheorghe, Vlad Vasiliu, Aureliu Bâtcă, Lucian Pînzaru, Grig Dristaru, Dan Căpățână ș.a.) despre care nu pot a scrie nimic, pentru că nu am văzut-o (ajungând, în Galați, la o zi după începerea Festivalului). Producția a fost recompensată de către Juriul Publicului cu Premiul pentru cel mai bun spectacol.

Lansarea volumului *Cu Ion Caramitru, de la Hamlet la Hamlet și mai departe* de Mircea Morariu (editat de Fundația „Camil Petrescu” și revista „Teatrul azi”), cu autorii de față și prezentat de către criticul Doina Papp, precum și întâlnirea Generației de actori care a intrat în IATC „I.L. Caragiale” cu patru decenii în urmă – generație din care fac parte: Olga Delia Mateescu, Cezara Dafinescu, Mihai Dinvale, Mihai Mălaimare, Vlad Vasiliu – au avut darul de a ne emoționa, întregind o manifestare culturală făcută cu bani puțini, dar în limita bunului gust și a decenței. Este un festival care își ține rangul, iată, de 21 de ediții...

Ruxandra ANTON

Insectarul de vise

Eugen Făt, aflat la cea de-a treia montare aici la Galați, scrie în caietul-program al spectacolului **Labirintul Irinei – alb**: „De data asta am ales să fiu puțin mai straniu și mai trist, însă nu și fără emoție”. Însă tristețea lui e ca un poem al imaginilor, luminilor și muzicii, extrem de bine stăpânite, de dozate și de acordate cu momentele scenice. În plus, în acest spectacol, totul este făcut de el, mai puțin scenografia (Gabriela Bondărescu Catargiu) și proiecțiile video (Melu Panaitescu). Ideea a pornit de la o replică din *Tot ce se dă*, așa cum declară regizorul, „poate stă și acum și ne fură visele” și de la un anunț făcut pe blogul lui și pe al unor prieteni: „Regizor, colecționez povești cu vise (visate sau nevisate)... de oameni care trăiesc (sau nu) în același timp cu mine... despre ce ați visat sau doriți să visați... de la visători care vor să-și vadă visul realitate... pe o scenă. Ofer posibilitatea trăirii lor într-un spectacol de teatru aparte”. Din patruzeci și opt de texte primite, patru au trecut în coșmarul Irinei. Decorul este simplu: doar un fotoliu roșu într-o cameră albă a unui azil de nebuni și o ușă albastră dusă în spate de un gropar, servindu-le ca masă până să fie ușa camerei albe. Culoarele predominante ale luminilor sunt roșu, albastru și ocră, iar din îmbinarea lor rezultă un alt decor, straniu, dintr-o lume a visului și a imaginării. Spectacolul începe într-o nișă din fundal acoperită de un panou glisant care se deschide de fiecare dată pe jumătatea centrală a scenei. În cadrul ei, Irina mare așază fluturi pe un perete, ca într-o oglindă a timpului, unde Irina mică i-a păstrat amintirile copilăriei. Fetițele cu ochii acoperiți de căciulițe și femeia însărcinată, brutalitatea (schițată prin smulgerea căciuliței) și indiferența bărbatului în travesti (tatăl) asupra fetei, întâlnirea cu groparii în chip de oameni-râme și spaima Irinei mici, femeile însărcinate, mireasa și groparii, Irina și corbul, Irina și doctorul, sunt cadre care amintesc de obsesiile Irinei, dar și de personajele care-au împins-o în prăpastia

camerei albe. Fiindcă Irina a încercat să se sinucidă. De ce labirintul? Pentru că viața poate fi un labirint când lipsește dragostea. Iar părinții Irinei și-au văzut doar de viața lor. „Mereu am fost bolnavă, te-am lăsat singură, citeam, mă gândeam“, spune ea la sfârșit, într-un acces de remușcare. În coșmarul Irinei, tatăl apare în travesti cântând *Pass this on*, iar mama, o femeie elegantă, îmbrăcată în roșu, cu o glastră de flori artificiale albastre. Apariția tatălui e la fel de înspăimântătoare ca și în realitate, probabil, pe când cea a mamei e așa cum și-ar fi dorit ea să fie, plină de căldură. Scenele sunt construite cu rigurozitate maximă a detaliilor. Foarte frumoasă este scena de la pomana mortului. Mesele sunt aduse de corb și de un bărbat bizar. Groparii stau separați de femei. Cina începe cu lovituri sacadate, în același ritm, ale lingurilor în farfurii, și doar femeia însărcinată rupe ritmul. Băutul ca și aprinsul țigărilor sau al făcliilor este, de asemenea, la unison. Irina nu s-a născut încă. Un mort care-a trăit fără dragoste nici nu a fost născut. Cam asta este sugestia pe care-o transmite prezența femeii însărcinate, iar strigătul ei de la finalul ospățului o confirmă. Scena femeilor care vin la ușa Irinei, aduse de furtună, este deosebit de bogată în sugestii. Femeile clevetesc, dar pot comunica și cu luna. Ca într-un ritual privesc ele luna. Nașterea, durerea, dar și bucuria lor sunt redată cu mijloace regizorale originale: ele își scot una altele hainele pe ritmul unui cântec popular, iar sub hainele de născătoare poartă haine bărbătești. Bărbații născuți de ele dansează și scot chiote de bucurie. Numai născătoarea Irinei nu-și scoate hainele, nu naște, doar îi strigă numele. În coșmarul Irinei, doctorul care-i administrează tratamentul, se transformă în bărbatul bizar ce îi citește o poveste ciudată despre micii lisuși care-au tuns părul femeilor și și-au făcut bărbi. Micul lisus Șef „a avut cea mai frumoasă barbă, pentru că era făcută din părul mamei tale“. Scena aceasta pare ruptă, ca manieră de joc, din scena cu

piticul în fotoliul roșu din *Twin Peaks*, filmul lui David Lynch și Mark Frost. Sunt destule soluții regizorale bune, cum ar fi cea în care tatăl și mama sunt vizualizați parțial – doar picioarele li se văd din spatele paravanului și sunt totuși o prezență – sau cea cu proiecțiile mamei și-ale Irinei, ca într-o oglindă alb-negru, secundând personajele. Sunt și unele procedee „fumate”, dar refăcute în manieră personală și care se încadrează organic în structura spectacolului: vocile înregistrate ale actorilor, jocul cu lingurile, cadrele statice de la începutul spectacolului. Dincolo de cursivitatea și unitatea acestui spectacol există și lucruri care-i aduc pierderi. Prea multă metaforă și prea puțină realitate. Nu există demarcație între vis și realitate. Și nu mă refer la decor; realitatea se petrece în camera albă, imaculată, unde nicio întrebare nu primește răspuns. Irina nu coboară nicio clipă din vis sau cel puțin jocul actriței Carmen Albu e construit așa. Replicile ei sunt incantații, tensiunile ei sunt mirări și spaimile ei eșuează în motivații doar de ea cunoscute. Publicul trebuie să presupună că ceva rău s-a întâmplat între ea și tatăl ei, dar ce? Povestea nașterii Irinei, citită de fetița Simina Teodoru, nu lămurește lucrurile. Nici mărturisirea groparului nu limpezește nimic, ba chiar pare inutilă și lipită. Poate doar atitudinea mamei (jucată într-o notă potrivită de Tamara Constantinescu), răceala ei, inconștiența ei chiar, clarifică drama Irinei, la finalul spectacolului. Irina moare cerșind o îmbrățișare mamei sale și întrebându-se „de ce nu pot fi fericiți oamenii?”. Un alt minus este dat de lentoarea scenelor. Se insistă prea mult pe ceva și asta scade ritmul, ca, de exemplu, în scena cu floarea albastră, cea mai trenantă de altfel. Alte lucruri sunt stridente, mai puține, ce-i drept!, dar în alt ton decât concepția spectacolului: cântecul „Pușca și cureaua lată” cântat de gropari sau intervenția femeilor însărcinate când își pun întrebări despre Irina: „Nu vă supărați, suntem în emisie?”. Grupul de gropari e suficient de dinamic și de reconfortant prin hazul pe care-l stârnește la simpla lui apariție, cu trupurile lor asimetrice, cu mișcările lor contorsionate, schimonosite, dar și prin replicile lor comice sau justițiare, încât nu mai era nevoie de a plasa și pe efectul vocii pițigăiate a unuia dintre gropari care prin stridența ei devine de neînțeles. Grupul de gropari (Cristian Gheorghe – foarte precis jucat! – Cosmin Panaite, Iulian Costea, Ciprian Brașoveanu, Marius Smântână și Dan Căpățână) și grupul de femei (Liliana Lupan, Corina Căpățână – ies în evidență, fără a le acoperi pe celelalte – Veronica Păpușă și Mihaela Lecca) este bine susținut actoricește și dau un tonus special poveștii. Mai puțin credibil este jocul lui Marius Smântână în monologul mărturisirii păcatelor. Intervențiile fetiței Simina Teodoru sunt pline de candoare și naturalețe, fără nicio urmă de ezitare. Ioana Citta Baci are, de asemenea, o prestație onorabilă, dar jocul ei cade în păcatul reprezentării ireale chiar și atunci când lucrurile se petrec în realitate. Cosmin Panaite, în scena recitalului, are un joc de scenă deosebit, dublat și de o voce foarte bună, nu departe de cea a solistului de la *The Knife*. Un alt amănunt care derutează ar fi tenta ușor asiatică a costumelor femeilor însărcinate, fiindcă povestea e una a zilelor și locurilor noastre. Însă, dincolo de toate inconvenientele, pot spune, fără a exagera, că trupa de la Galați reușește să dea viață unei lumi sensibile, într-un spectacol bun, emoționant, care merită văzut.

Teatrul Dramatic „Fani Tardini” Galați – Labirintul Irinei – alb, un spectacol de Eugen Făt. Scenografia: Gabriela Bondărescu Catargiu. Video: Melu Panaitescu. Regia tehnică: George Breabăn. Cu: Carmen Albu, Tamara Constantinescu, Ioana Citta Baci, Liliana Lupan, Corina Căpățână, Veronica Păpușă, Mihaela Lecca, Cristian Gheorghe, Cosmin Panaite, Iulian Costea, Ciprian Brașoveanu, Marius Smântână, Dan Căpățână și Simina Teodoru. Data premierei: 3 martie 2009. Data reprezentăției: 28 septembrie 2009.